

Na temelju članka 49. stavak 1. Zakona o lovstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 4/06), federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi

PRAVILNIK
O SADRŽAJU, NAČINU I NOSITELJIMA IZRADE, ODNOSNO ODOBRAVANJA
LOVNOGOSPODARSKE OSNOVE, GODIŠNJEG I PRIVREMENOG PLANA
GOSPODARENJA LOVIŠTEM

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuje se sadržaj, način izrade, nositelji izrade te postupak donošenja odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, godišnjeg i privremenog plana gospodarenja programom uzgoja divljači i programom zaštite divljači.

Članak 2.

Pod izradom iz članka 1. stavak 1. ovoga Pravilnika podrazumijeva se:

- utvrđivanje vrste divljači koja prirodno obitava ili se ponajprije uzgaja ovisno o namjeni zemljišta i voda (u daljnjem tekstu: zemljište)
- utvrđivanje lovnoproduktivnih površina po gospodarski značajnim vrstama divljači
- utvrđivanje boniteta staništa po gospodarski značajnim vrstama divljači
- utvrđivanje broja divljači koja se može uzgajati
- briga o drugim životinjskim vrstama koje bitno utječu na lovno gospodarenje (u daljnjem tekstu: životinjske vrste).

Članak 3.

Pod donošenjem iz članka 1. stavak 1. ovoga Pravilnika podrazumijeva se povjeravanje izrade lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači te njihove revizije ovlaštenoj pravnoj ili fizičkoj osobi te njihova dostava Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Članak 4.

Pod odobrenjem iz članka 1. stavak 1. ovoga Pravilnika podrazumijeva se donošenje upravnoga akta od strane Ministarstva o odobravanju lovnogospodarske osnove ili programa uzgoja divljači odnosno njihove revizije te o davanju suglasnosti na program zaštite divljači.

II. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 5.

U lovnom gospodarenju u smislu ovoga Pravilnika, u uporabi su pojmovi sa sljedećim značenjem:

1. lovna godina - razdoblje od 1. travnja tekuće do 31. ožujka iduće godine
2. matični fond (MF) - broj divljači na početku lovne godine
3. rasplodni fond - broj divljači na početku lovne godine koja je sposobna za rasplod
4. mladunčad - divljač do konca prve lovne godine, osim kod medvjeda koji je mladunče i tijekom druge lovne godine
5. pomladak - divljač tijekom druge lovne godine, osim kod medvjeda koji je pomladak u trećoj lovnoj godini
6. gospodarski kapacitet lovišta (GK) - bonitiranjem utvrđen mogući broj divljači u lovištu (matični fond s prirastom)

7. redovni odstrjel - izlučivanje zdravih i normalno razvijenih grla iz populacije divljači
8. uzgojni odstrjel - izlučivanje uzgojno manje vrijednih ili nepoželjnih grla iz populacije krupne divljači u sklopu obavljanja redovnoga odstrjela u skladu s ciljem gospodarenja populacijom
9. redukcijski odstrjel - izlučivanje prekobrojnih jedinki iz populacije, koji je veći od propisanoga gospodarskog kapaciteta
10. sanitarni odstrjel - izlučivanje bolesnih, ozlijeđenih ili ranjenih jedinki iz populacije divljači
11. otpad - uklanjanje jedinke iz populacije osim lovljenja i hvatanja (uginula divljač ili njezini dijelovi koji su nađeni u lovištu, divljač stradala u prometu i evidentirani krivolov)
12. izlučivanje - podrazumijeva svako uklanjanje pojedine jedinke iz lovišta, odnosno populacije (odstrjel i otpad)
13. prihrana - hrana, voda, sol i mineralna smjesa koja se povremenim izlaganjem daje divljači kao dopuna prirodne hrane i vode kada je u prirodi nema u dostatnim količinama
14. prehrana - hrana i voda koja je izložena divljači tijekom cijele godine
15. lovnoproduktivna površina (LPP) - dijelovi lovišta u kojima određena vrsta divljači ima sve prirodne uvjete za obitavanje - hranjenje (prehranu) i napajanje, razmnožavanje i sklanjanje
16. umjetni uzgoj divljači - uzgoj divljači umjetnom ili kontroliranom metodom uz pomoć tehničkih sredstava
17. uskočna rampa (uskočnica) - lovnotehnički objekt u ogradi ili na ogradi koji omogućava divljači ulazak u ograđeni prostor
18. divljačina - meso divljači.

Članak 6.

Divljač se, osim prema Zakonu o lovstvu, u smislu ovoga Pravilnika razvrstava na:

1. glavne vrste - vrste divljači koje se prema namjeni zemljišta ponajprije uzgajaju ili se planiraju uzgajati, ili za koje je lovište ustanovljeno, te vrste divljači za koje je određena LPP (LGO-2, PUD-2) i izvršeno bonitiranje
2. ostale (sporedne) vrste - vrste divljači koje prirodno obitavaju u lovištu ili se unose neposredno pred lov (LGO-7, PUD-8).

Članak 7.

Prema načinu migracije, divljač i životinjske vrste razvrstavaju se na:

1. stalne vrste - koje obitavaju u lovištu tijekom cijele godine, nalaze hranu i zaklon te se razmnožavaju
2. sezonske vrste - selice prolaznice, koje prelaze iz lovišta u lovište tijekom jedne lovne godine, a zavisno o godišnjem dobu (zimski i ljetni staništa, okomita i vodoravna migracija i sl.); selice stanarice (gnjezdarice), koje dolaze u lovište tijekom proljeća te se u njemu hrane, sklanjaju i razmnožavaju, a u jesen odlaze; selice zimovalice, koje dolaze u lovište tijekom jeseni i zime te se u njemu hrane i sklanjaju, a u proljeće odlaze
3. povremene vrste - koje dolaze u lovište samo poneke godine te se u njemu hrane, sklanjaju ili razmnožavaju
4. prolazne vrste - koje tijekom svoje migracije prolaze kroz lovište.
5. Dnevno kretanje divljači i životinjskih vrsta ne smatra se migracijom u smislu ovoga Pravilnika.

Članak 8.

Prema uvjetima u kojima divljač obitava u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) lovišta se razvrstavaju na:

1. nizinska - ustanovljena u cijelosti ili većim dijelom u nizinskom području, a obuhvaćaju sva lovišta do 200 m nadmorske visine u kojima je izrazita kontinentalna klima
2. brdska - ustanovljena u cijelosti na području opisanom pod točkom 1. ovog članka iznad 200 m nadmorske visine ili većim dijelom u dinarskom području, na nadmorskoj visini do 800 m
3. gorska - ustanovljena na dinarskom području iznad 800 m nadmorske visine gdje prevladava oštra planinska klima i stalna je prisutnost velikih predatora (vuk, ris, medvjed)
4. mediteranska - ustanovljena u cijelom dijelu mediteranskog područja, gdje prevladava mediteranska klima i reljef.

Pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka podrazumijevaju se hrana i voda, vegetacija, kakvoća tla, konfiguracija terena, klima, mir u lovištu i opća prikladnost lovišta.

Članak 9.

Matični fond divljači i životinjskih vrsta na zemljištima obvezno se utvrđuje do 31. ožujka za iduću lovnu godinu, a kod sezonskih vrsta - selica stanarica po dolasku u lovište.

III. LOVNOGOSPODARSKA OSNOVA

Članak 10.

Lovnogospodarska osnova (u daljnjem tekstu: osnova) je planski i dugoročni akt kojim se detaljno uređuje gospodarenje lovištem, u skladu s mogućnostima staništa te brojnosti i stanjem populacije divljači koja se u lovištu uzgaja ili se njezino uzgajanje propisuje. Lovnogospodarska osnova, program uzgoja divljači i program zaštite divljači osim funkcije zaštite i očuvanja biološke i ekološke ravnoteže prirodnih staništa divljači, moraju osigurati trajno korištenje prava lova te održavanje biološke raznolikosti genofonda divljači i drugih životinjskih vrsta.

Korištenje prava lova ne smije štetiti drugim ekosustavima.

Osnova se donosi za svako lovište kao temeljnu jedinicu za gospodarenje u lovstvu, a koja predstavlja prirodno zaokruženu cjelinu i omogućava normalan ciklus divljači i uspješan razvoj lovstva.

Članak 11.

Broj divljači i životinjskih vrsta iz članka 9. ovoga Pravilnika, utvrđuje se:

1. krupna divljač - opažanjem, praćenjem i brojenjem tijekom cijele lovne godine u lovištu, a iskazuje se brojem grla po spolnoj i dobnoj strukturi
2. sitna divljač: zečevi, fazani, jarebice i trčke - metodom uzoraka prebrojavanjem na plohama površine najmanje 50 ha čija međusobna udaljenost ne može biti manja od 1000 m, a u slučajevima kada nema mogućnosti postavljanja ploha broj divljači se utvrđuje praćenjem i brojenjem tijekom cijele lovne godine
3. prepelice - prebrojavanjem glasanja u zoru od najmanje tri slušanja na jednom stajalištu najduže tri tjedna po njihovu dolasku u proljeće
4. divlje patke i crne liske stalnim opažanjem, opažanjem izlazaka na vodenu površinu, na jutarnjem i večernjem preletu ili na hranilištima
5. ostala sitna divljač i životinjske vrste - opažanjem, praćenjem i brojenjem tijekom cijele lovne godine.
6. Broj divljači može se utvrditi i na drugi lovnoj struci priznati način i to: tehničkim sredstvima - snimanjem iz zraka, radarima, radioodašiljačima, markiranjem i sl.; Lincoln metodom - djelomičnim markiranjem; metodom utvrđivanja tragova; metodom utvrđivanja izmeta; metodom osluškivanja; metodom povratnoga računanja - na temelju višegodišnjih odstrjela pojedine vrste divljači pri čemu se kontrolira i prirast.

Članak 12.

Divljač se, redovito, uzgaja u omjeru spolova 1:1.

Iznimno, od odredbe stavka 1. ovoga članka može se odstupiti u svrhu:

- bržeg postizanja utvrđenoga gospodarskog kapaciteta lovišta
- ostvarivanja većeg odstrjela u svrhu dobivanja većih količina divljačine
- uzgoja vrhunskih trofeja divljači
- ostvarivanja propisanoga cilja gospodarenja lovištem
- smanjivanja šteta od divljači
- postupnoga smanjivanja broja divljači.

Članak 13.

Krupna divljač razvrstava se po spolu u dobne razrede: mladunčad, pomladak, mlada, srednja i zreła (LGO-3).

Sitna divljač razvrstava se po spolu u dobne razrede: mladunčad i odrasla (LGO-4).

Članak 14.

Prilikom izrade osnove utvrđuje se lovnoproduktivna površina za svaku vrstu divljači za koju se bonitira lovište, u skladu sa Stručnom podlogom za bonitiranje lovišta u Federaciji koja je tiskana uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio.

Članak 15.

Bonitiranjem lovišta utvrđuje se najveći mogući broj divljači koji se može uzgajati u lovištu, koji ne remeti prirodne odnose između divljači i zaštićenih životinjskih vrsta, te njihovih prirodnih staništa i gospodarskih djelatnosti.

Bonitiranje lovišta obavlja se za gospodarski značajne vrste divljači koje u lovištu od prirode obitavaju odnosno koje se ponajprije uzgajaju ili koje će se uzgajati, u skladu sa Stručnom podlogom.

Mogući broj divljači za koju ne postoje upute za bonitiranje kao i drugih životinjskih vrsta, utvrđuje se procjenom.

Članak 16.

Prirast se obračunava svake lovne godine za svaku vrstu divljači koja u lovištu obitava, na temelju Stručne podloge i Plana gospodarenja uzgojnim područjem, a može se mijenjati ovisno o prirodnim i drugim uvjetima iste lovne godine.

Prirast divljači i životinjskih vrsta koje nisu obuhvaćene Stručnom podlogom, obračunava se procjenom.

U slučaju sumnje u ostvarenje obračunatoga prirasta, može se izvršiti kontrolno prebrojavanje pred početak lovne sezone, u skladu s odredbom članka 11. ovoga Pravilnika.

Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka, ostvareni prirast sitne divljači može se utvrditi metodom probnoga odstrjela, a kod zečeva i mjerenjem težine očnih leća ili prema poprečnom presjeku zuba.

Prirast divljači može se utvrditi i metodom povratnoga računanja na temelju višegodišnjih odstrjela.

Članak 17.

Lov stalnih vrsta divljači i sezonskih vrsta iz članka 7. stavka 1. ovoga Pravilnika, planira se po vrstama u skladu s njihovim brojem, omjerom spolova, razvojem dobni razreda te utvrđenim ciljevima gospodarenja, a za jelena, divokozu i divlju svinju prema Planu gospodarenja uzgojnim područjem.

Ispuštanje i lov posebno se planira za umjetno uzgojenu i u lovište unesenu sitnu divljač, uz prikaz obavljenoga lova i ostvarenoga otpada.
Uginula, ranjena ili na drugi način stradala divljač (otpad), uračunava se u ukupno izlučivanje.

Članak 18.

Lov sezonskih vrsta divljači planira se po vrstama u skladu s njihovim brojem, prostornim rasporedom i ostalim elementima stabilnosti populacije (kod krupne divljači) i to:

1. za selice prolaznice - temeljem broja divljači koja migrira, dužine boravka u drugom lovištu, elemenata gospodarenja, ulaganja u uzgoj i zaštitu te divljači, a na način da se osigura i ne naruši stabilnost populacije divljači koja migrira i uz uvjet da razvoj fonda iste populacije bude razrađen i usklađen sa smjericama budućega gospodarenja svih lovišta unutar kojih populacija obitava
2. za selice stantarice (gnjezdarice) - temeljem uputa iz Stručne podloge, a za ostalu divljač u visini 50 % utvrđenoga prirasta uz prihranu i prehranu cijele populacije
3. za selice zimovalice - temeljem uputa iz Stručne podloge.

Članak 19.

Lov povremenih i prolaznih vrsta planira se na temelju uputa iz Stručne podloge.

Članak 20.

Lovnogospodarski objekti namijenjeni su uzgoju i zaštiti divljači.

Lovnotehnički objekti namijenjeni su lovu i korištenju divljači.

Objekti iz stavka 1. i 2. ovoga članka moraju se izgraditi u broju koji osigurava provedbu propisa osnove.

Članak 21.

Granice lovišta obilježavaju se na drvenim ili drugim podlogama od prirodnoga materijala dimenzija ne manjih od 60 x 40 cm, na kojima je ispisan naziv i namjena lovišta, a kod vlastitih lovišta i vlasnik lovišta.

Drvene podloge postavljaju se na vlastite nosače, na mjestima utvrđenim lovnogospodarskom osnovom odnosno programom uzgoja divljači.

Članak 22.

Divljač se uzgaja u otvorenim lovištima prirodnim načinom, u ograđenim lovištima prirodnim i kombiniranim načinom, te u uzgajalištima prirodnim, umjetnim ili kombiniranim načinom.

Članak 23.

Mjere zaštite divljači obuhvaćaju:

- čuvanje lovišta
- suzbijanje nezakonitoga lova
- održavanje broja predatora u optimalnom broju
- smanjivanje broja divljači odnosno predatora koji čine štetu na podnošljiv broj
- uklanjanje pasa i mačaka skitnica
- provedbu preventivnih, kurativnih, laboratorijsko-dijagnostičkih i drugih higijensko-zdravstvenih mjera u lovištu radi zdravstvene zaštite divljači i drugih životinjskih vrsta
- spašavanje divljači od elementarnih nepogoda (snijeg, led, poplava, požar i dr.)
- osiguranje mira u lovištu
- poduzimanje preventivnih mjera prilikom obavljanja poljoprivrednih i drugih radova ili uporabe kemijskih i drugih sredstava

- uređenje i održavanje izvora, zdenaca i pojila te uređenje i održavanje prirodnih prostora gdje se zadržava voda
- osiguranje uvjeta za opstanak i razmnožavanje ugroženih životinjskih vrsta
- provođenje mjera propisanih međunarodnim ugovorima o zaštiti migracijskih vrsta.

Članak 24.

Osnovom se propisuje cilj lovnoga gospodarenja, koji mora biti u skladu s mogućnostima staništa za divljač koja u lovištu prirodno obitava ili se ponajprije uzgaja, te koji osigurava uzgoj zdrave i otporne divljači uz očuvanje zaštićenih vrsta.

Prilikom utvrđivanja cilja lovnoga gospodarenja, mora se osigurati postojanost ekosustava uz održavanje prirodnoga genofonda.

Članak 25.

U cilju praćenja stanja populacije pojedine vrste divljači, osnovom se može propisati obveza praćenja težina iste divljači po lovnim godinama.

Težina pojedinoga grla krupne divljači evidentira se nakon odstrjela po dobnoj strukturi, a iskazuje se bez iznutrice, glave i nogu do koljena.

Članak 26.

Osnova sadrži:

1. uvod (podatci o korisniku lovišta, naziv i sjedište, registrirana djelatnost te broj i kvalifikacijska struktura uposlenih)
2. podatke o lovištu: osnovni podatci o lovištu: postanak lovišta, površina, geografski položaj, orografske i hidrografske prilike
3. opis prirodnih značajki staništa (klima, tlo i vegetacija, biološke i fizičke karakteristike lovišta)
4. uvjeti zaštite prirode
5. prikaz vrsta i broja divljači i životinjskih vrsta (vrste, brojnost i zdravstveno stanje pojedinih vrsta zaštićene i nezaštićene divljači (stanje fonda)
6. opis tehničke opremljenosti lovišta (stanje uređenosti i tehničke opremljenosti lovišta).
7. gospodarenje divljači i lovištem: dosadašnje gospodarenje; smjernice budućeg gospodarenja s uvjetima i mjerama zaštite prirode; lovna kinologija
8. lov i korištenje divljači - programiranje prirasta (dinamika razvoja populacije), mjere za sprječavanje štete na divljači i štete od divljači, obujam zaštite i iskorištavanja lovišta, obveze korisnika lovišta
9. stručna i lovočuvarska služba - upravljanje lovištem, organizacija službi, dinamika uređenja lovišta, izvori prihoda, dinamika ulaganja, registriranje rezultata lovne osnove (evidencije), postupak u slučaju obnove i revizije osnove
10. sumarni prikaz plana i izvršenja plana prihrane i izlučivanja glavnih vrsta divljači (LGO-8, LGO-9, LGO-10)
11. potrebna ulaganja u divljač i stanište; očevidnik lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata (LGO-11)
12. lovna kronika
13. revizija osnove.

Članak 27.

Osnovi se prilažu:

- topografska karta u mjerilu 1:25 000 ili krupnijem, na kojoj se ucrtavaju granice lovišta, naselja, komunikacije, lovno-uzgojni i lovno-tehnički objekti
- akt o ustanovljenju lovišta

- ugovor o koncesiji, zakupu prava lova, odnosno povjeravanju izvršavanja prava lova
- program razvoja lovnoga gospodarstva iz javnoga natječaja za davanje koncesije prava lova
- evidencija trofeja divljači (ETD)
- ugovor o međusobnim pravima i obvezama između korisnika lovišta i županijskih šumskogospodarskih društava ako se na području lovišta nalaze šume i šumska zemljišta u vlasništvu Federacije (županija)
- zapisnik stručnoga povjerenstva za pregled osnove
- akt o odobrenju osnove
- uz reviziju osnove prilaže se revidirana osnova, a uz obnovljenu osnovu istekla osnova
- mjere i uvjeti zaštite prirode izdani od tijela ovlaštenog za zaštitu prirode, odnosno prethodna suglasnost ako se lovište nalazi na zaštićenim dijelovima prirode.

Članak 28.

Uvod sadrži osnovne napomene, a napose vrijeme trajanja osnove, naziv pravne ili fizičke osobe koja je osnovu izradila, osnovne podatke o korisniku lovišta, odnosno izvršitelju prava lova te popis korištene literature i uputa.

Članak 29.

Osnovni podatci o lovištu obuhvaćaju podatke iz akta o ustanovljenju lovišta, s obveznim prikazom opisa granice, ukupne površine razrađene po kulturama zemljišta sa zemljevlasničkim razmjerom, te namjene lovišta.

Članak 30.

Opis prirodnih značajki staništa daje prikaz:

- orografskih, hidrografskih i klimatskih prilika
- edafskih čimbenika
- biljnih i drugih zajednica
- infrastrukture
- antropogenih utjecaja i sl.

Članak 31.

Uvjeti zaštite prirode se razrađuju prema aktu koje je izdalo tijelo mještrodavno za zaštitu prirode.

Članak 32.

Prikaz vrsta i broja divljači i životinjskih vrsta iskazuje se utvrđivanjem ili procjenom zatečenoga stanja.

Članak 33.

Opis tehničke opremljenosti lovišta daje prikaz zatečenoga stanja urednosti lovišta te broja i uporabivosti svih objekata koji su značajni za lovno gospodarstvo.

Lovnotehnički i lovnogospodarski objekti ne smiju se planirati, niti postavljati u pojasu od 100 m od granice lovišta, osim lovnogospodarskih objekata za sitnu divljač, ukoliko je granica lovišta vodena površina.

Članak 34.

Dosadašnje gospodarstvo odnosi se na površine zemljišta na kojima je lovište ustanovljeno, a obuhvaća razdoblje od najmanje 10 godina za koje se iskazuju rezultati na uzgoju, zaštiti, lovu i korištenju divljači, štete od divljači te izvršeni radovi na uređenju staništa i briga o ostalim životinjskim vrstama koje bitno utječu na lovno gospodarstvo.

Članak 35.

Smjernice budućega gospodarenja za glavne vrste divljači (LGO-2), propisuju se za svaku vrstu divljači posebno, a utvrđuju kako slijedi:

- cilj lovnoga gospodarenja, koji mora biti u skladu s namjenom lovišta, mjerama i uvjetima zaštite prirode, a utvrđuje metodu (način) uzgoja, omjer spolova, gospodarsku starost i dobnu strukturu
- bonitetni razred, lovnoproduktivne površine, broj divljači na 100 ha LPP-a, matični fond, koeficijent prirasta, prirast i gospodarski kapacitet lovišta
- brojnost divljači
- razvoj fonda divljači za svaku lovnu godinu po spolnoj i dobnoj strukturi, s planiranim prirastom i lovom (odstrjel, hvatanje žive divljači, lov zamkama i klopkama i dr., LGO-3 i LGO-4)
- potrebnu prihranu i prehranu divljači za svaku lovnu godinu (LGO-5)
- mjere uređivanja lovišta za svaku lovnu godinu (LGO-6)
- mjere zaštite divljači
- mjere očuvanja i poboljšanja staništa, sprječavanja šteta od divljači te usklađenja odnosa sa šumarstvom, poljoprivredom i dr.
- način lova i uporaba lovačkoga oružja i naboja
- briga o životinjskim vrstama na koje dotična vrsta može imati štetan utjecaj.

Za ograđene dijelove otvorenoga lovišta namijenjene intenzivnom uzgajanju divljači, smjernice budućega gospodarenja iskazuju se posebno (primjenjuju se obrasci LGO-2, LGO-3, LGO-4, LGO-5 i LGO-6 s naznakom za ograđeni dio lovišta).

Ograđeni dijelovi otvorenoga lovišta koji služe samo za lov divljači ne prikazuju se kao posebni dio.

Smjernice budućega gospodarenja trebaju biti usklađene s Nacionalnim planom gospodarenja smeđim medvjedom i Planom gospodarenja uzgojnim područjem.

Članak 36.

Lovna kinologija, u skladu s posebnim propisom, utvrđuje broj i pasmine lovačkih pasa, koji moraju biti osigurani za lov pojedinih vrsta divljači.

Članak 37.

Lov i korištenje divljači, u skladu s posebnim propisom, utvrđuje načine lovljenja i uporabu lovačkoga oružja i naboja.

Lov zamkama i klopkama može se planirati sukladno članku 59. Zakona o lovstvu, pod uvjetom da se predvide i površine na kojima će se isti obavljati te da se propiše i utvrdi vrsta, broj i način korištenja klopki odnosno zamki, kao i obvezna osposobljenost za njihovo korištenje.

Članak 38.

Osnova, u skladu s posebnim propisom, utvrđuje potrebnu stručnu službu za provedbu osnove i način organizacije lovočuvarske službe.

Članak 39.

Plan ulaganja u divljač i stanište mora osigurati provedbu osnove, prikazuje se tabelarno u naturalnim iznosima, a njihovu financijsku vrijednost iskazuje korisnik lovišta, odnosno izvršitelj prava lova, na kraju razdoblja važenja osnove.

Prihodi se planiraju iz naknada za usluge koje lovište pruža i naknada za odstrjel, meso, dijelove divljači te naknade za ostale vidove korištenja lovišta

Rashodi lovišta obuhvaćaju izdatke za osobne i materijalne troškove potrebne za realizaciju plana.

Članak 40.

Provedba propisa osnove evidentira se po lovnim godinama, a prikazuju se po isteku vremenskoga razdoblja u kojem je obvezna njegova provedba.

Članak 41.

Lovna kronika za svaku lovnu godinu, evidentira kronološkim redom sva zbivanja u lovištu koja bitno utječu na lovno gospodarenje, a poglavito:

- štetan utjecaj značajnijih elementarnih nepogoda
- ostvareni prirast pojedine vrste divljači
- stanje biljnih zajednica i životinjskih vrsta
- dolazak i odlazak sezonskih vrsta
- aktivnosti stručne i lovočuvarske službe
- štete od divljači te štete na divljači i lovištu
- opažanja i nalaze strogo zaštićenih divljih svojti koje utječu na lovno gospodarenje - pokusi za znanstvena istraživanja
- antropogeni utjecaji
- sva zbivanja koja mogu uvjetovati reviziju osnove.

Članak 42.

Revizija osnove obavlja se:

- ako se ukupna površina lovišta ili lovnoproduktivna površina utvrđena osnovom za bilo koju vrstu divljači, promijeni za više od 20 %
- ako se matični fond divljači ne može postići prema osnovi i odredbama članka 43. ovoga Pravilnika
- ako se izgradnjom objekata i infrastrukture ili sličnim radovima bitno naruši biološka cjelina lovišta ili ako se iz bilo kojih razloga izmijeni bonitetni razred za bilo koju vrstu divljači
- ako se pojavi ili unese nova vrsta divljači
- u svrhu usklađivanja osnove s odredbama ovoga Pravilnika.

Članak 43.

Od smjernica budućega gospodarenja u tijeku jedne lovne godine, ostvareno izlučivanje ne smije odstupati od planiranoga više od 25 % kod krupne divljači, osim kod divlje svinje gdje odstupanje može biti do 30 %, te najviše do 35 % kod sitne divljači.

Matični fond kod krupne divljači ne smije odstupati više od 15 % od planiranoga, a kod sitne divljači više od 25 % od planiranoga tijekom tri uzastopne lovne godine.

Planirani lov iz članka 18. stavak 2. i 3. i članka 19. ovoga Pravilnika nije obvezatan.

U provedbi ostalih smjernica budućega gospodarenja dopuštena su odstupanja pod uvjetom, da nema štetnih posljedica te da lovoovlaštenik, odnosno izvršitelj prava lova utvrdi i evidentira njihovu opravdanost.

Članak 44.

Obrasci LGO-1 do LGO-11 sastavni su dio osnove, tiskani su uz ovaj Pravilnik i čine njegov sastavni dio.

IV. PROGRAM UZGOJA DIVLJAČI

Članak 45.

Program uzgoja divljači (u daljnjem tekstu: program) je planski akt kojim se detaljno uređuje uzgoj divljači u uzgajalištu divljači za vrijeme od 10 lovni godina.

Članak 46.

Program sadrži:

1. Uvod
2. Namjenu uzgajališta te cilj gospodarenja divljači
3. Podatke o uzgajalištu:
  - osnovni podatci o uzgajalištu
  - prirodne značajke s prikazom vrsta i broja divljači
  - uvjeti zaštite prirode
  - prikaz tehničke opremljenosti uzgajališta
4. Gospodarenje uzgajalištem:
  - dosadašnje gospodarenje
  - podizanje ili obnova ograda s dinamikom razvoja fonda odnosno ispuštanja divljači
  - tehnologija uzgoja i korištenja divljači, usklađenje s uvjetima zaštite prirode
  - prehrana divljači
  - tehničko uređenje i prateći objekti
  - zaštita divljači
  - mjere za sprječavanje šteta od divljači
  - stručna i lovočuvarska služba
  - lov i korištenje divljači
5. Ulaganja u uzgajalište:
  - ulaganja u divljač
  - ulaganja u zemljište
  - ulaganja u tehničko uređenje i prateće objekte
  - sumarni prikaz plana i izvršenja prihrane, prehrane i izlučivanja glavnih vrsta divljači (PUD-9, PUD-10, PUD-11)
  - očevidnik lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata (PUD-12)
6. Lovnu kroniku.

Članak 47.

Prilozi programu identični su prilozima iz članka 27. ovoga Pravilnika.

Osim priloga iz stavka 1. ovoga članka, programu se prilaže i karta uzgajališta u mjerilu 1:10 000 ili krupnijem, s prikazom površina prema namjeni te namjenskim objektima.

Članak 48.

Prilikom izrade programa moraju se odgovarajuće primijeniti odredbe ovoga Pravilnika koje se odnose na program.

Članak 49.

Program utvrđuje podizanje ili obnovu nužnih ograda i pregrada te dinamiku njihove izgradnje, kao i dinamiku razvoja fonda odnosno ispuštanja pojedine divljači u iste prostore. U vanjskoj ogradi uzgajališta divljači nije dopuštena izgradnja uskočnih rampi (uskočnica) osim uz suglasnost korisnika lovišta odnosno izvršitelja prava lova u lovištu uz čiju granicu se gradi uskočna rampa.

Članak 50.

Program utvrđuje tehnologiju uzgoja i korištenja divljači s obveznim prikazom:

- omjera spolova prema potrebi

- načina uzgoja uz prikaz predviđenoga prirasta
- namjene uzgajane divljači
- broja divljači koja se mora uzgajati po lovnim godinama
- načina korištenja divljači.

Članak 51.

Program propisuje prehranu divljači tijekom cijele godine, koja divljači osigurava dovoljne količine hrane i vode izlaganjem u objektima, te uređenjem zemljišta za proizvodnju hrane i zadržavanje vode.

Članak 52.

Program propisuje zaštitu divljači koja, osim mjera iz članka 23. ovoga pravilnika, za glavne vrste divljači obuhvaća:

- trajni nadzor i praćenje zdravstvenog stanja
- provedbu propisanih dijagnostičkih, imunoprofilaktičkih i ostalih veterinarsko-sanitarnih mjera.

Članak 53.

Programom se, osim obveznih mjera zaštite kultura od šteta koju čini divljač, moraju predvidjeti i dodatne mjere, a osobito:

- stalno praćenje stanja staništa radi uočavanja nastanka šteta i njezinih uzroka
- mjere zaštite šuma i poljoprivrednih kultura.

Članak 54.

Program se revidira kada se trajnije i značajnije izmjene uvjeti i okolnosti na kojima je utemeljen program.

Članak 55.

U provedbi programa dopuštena su odstupanja, pod uvjetom da vlasnik zemljišta utvrdi i evidentira njihovu opravdanost.

Članak 56.

Obrasci PUD-1 do PUD-12 sastavni su dio programa, tiskani su uz ovaj Pravilnik i čine njegov sastavni dio.

V. PROGRAM ZAŠTITE DIVLJAČI

Članak 57.

Program zaštite divljači (u daljnjem tekstu: program zaštite) je planski akt za razdoblje od 10 godina koji osigurava zaštitu divljači na posebnim površinama (u daljnjem tekstu: površine izvan lovišta), a donosi ga pravna ili fizička osoba koja koristi zemljište ili upravlja zemljištem na vrijeme od 10 godina, osim u nacionalnim parkovima gdje je to regulirano Prostornim planom, Pravilnikom o unutarnjem redu i Planom upravljanja.

Članak 58.

Program zaštite sadrži:

- akt o proglašenju ili ustanovljenju površine izvan lovišta
- osnovne podatke o položaju i granicama površine izvan lovišta te njenoj površini razrađenoj po kulturama zemljišta sa zemljovlasničkim razmjerom

- procjenu brojnoga stanja divljači koja stalno, sezonski ili povremeno obitava na površinama izvan lovišta ili preko istih prelazi
- uvjeti zaštite prirode
- mjere zaštite divljači
- mjere za sprječavanje šteta od divljači
- brigu o drugim životinjskim vrstama
- prikaz potrebnih financijskih sredstava za provedbu programa zaštite
- kroniku zaštite divljači.

Članak 59.

Mjere zaštite divljači obuhvaćaju:

- zabranu lova divljači osim izuzetaka propisanih Zakonom o lovstvu i ovim Pravilnikom
- provedbu preventivnih, dijagnostičkih, kurativnih i higijensko-zdravstvenih mjera radi zdravstvene zaštite divljači, ljudi i stoke
- spašavanje divljači od elementarnih nepogoda
- poduzimanje preventivnih mjera kod izvođenja poljoprivrednih i drugih radova
- pravilan izbor i primjenu zaštitnih sredstava u poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji
- suzbijanje nezakonitoga lova.

Članak 60.

Mjere za sprječavanje šteta od divljači obuhvaćaju:

- edukaciju i suradnju s vlasnicima i korisnicima površina izvan lovišta
- nabavljanje kemijskih, bioloških i biotehničkih zaštitnih sredstava te njihovu besplatnu raspodjelu vlasnicima i korisnicima površina izvan lovišta na njihov zahtjev
- zaštitu usjeva i nasada izgonom divljači te uporabom zaštitnih sredstava i plašila, koju su dužni provoditi vlasnici i korisnici površina izvan lovišta o vlastitom trošku
- uklanjanje poljoprivrednih usjeva do agrotehničkog roka
- smanjivanje broja divljači kada zbog prevelike gustoće dolazi do gospodarski nedopustivih šteta.

Članak 61.

Na površinama izvan lovišta divljač je dopušteno loviti:

1. ranjenu ili bolesnu tijekom cijele godine, uz obvezu prijave ovlaštenom uredu i predočenje uvjerenja mjerodavne veterinarske službe da je odstrjeljena divljač bila ranjena ili bolesna
2. u slučaju proglašenja zarazne bolesti ili ako postoji mogućnost njezine pojave u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti životinja
3. za potrebe znanstveno-istraživačkih i znanstveno-nastavnih ustanova u skladu s odgovarajućim programom
4. u slučajevima iz članka 60. stavak 1. alineje 5. ovoga Pravilnika.

Članak 62.

Lov divljači iz članka 61. ovoga Pravilnika obavlja se u skladu s odredbama Zakona o lovstvu.

Obavljeni lov iz stavka 1. ovoga članka, evidentira se po lovnim godinama.

Odstrjeljena divljač pripada pravnoj ili fizičkoj osobi koja koristi zemljište ili upravlja zemljištem izvan lovišta.

Članak 63.

Briga o životinjskim vrstama obuhvaća mjere koje osiguravaju njihovo obitavanje.

Članak 64.

Revizija programa zaštite izrađuje se kada se trajnije i značajnije izmijene uvjeti i okolnosti na kojima se temelji program zaštite.

Članak 65.

U provedbi programa zaštite dopuštena su odstupanja, pod uvjetom da nema štetnih posljedica te da pravna ili fizička osoba koja koristi zemljište ili upravlja zemljištem utvrdi i evidentira njihovu opravdanost.

Članak 66.

Obrasci PZD-1 do PZD-4 sastavni su dio programa zaštite, tiskani su uz ovaj Pravilnik i čine njegov sastavni dio.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 67.

Osnove, programi i programi zaštite doneseni u skladu s propisima koji su vrijedili do donošenja ovoga Pravilnika, provode se dok se ne steknu uvjeti za njihovu reviziju prema odredbama ovoga Pravilnika, a najduže godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga pravilnika.

U postupku prve revizije, a najkasnije do isteka roka iz stavka 1. ovoga članka, obvezno je usklađivanje osnova, programa i programa zaštite s odredbama ovoga Pravilnika.

Članak 68.

Ako su osnova, program ili program zaštite istekli, a nisu doneseni novi, korištenje prava lova se temelji na propisu postojeće osnove odnosno programa prema zadnjoj godini gospodarenja, najduže za jednu lovnu godinu, uz obvezno utvrđivanje brojnoga stanja divljači i planiranja na temelju istoga.

Planiranje pokazatelja iz stavka 1. ovoga članka i njihova provedba sastavni su dio nove osnove, programa ili programa zaštite.

Članak 69.

Odredbe ovoga Pravilnika odnose se i na sadržaj godišnjeg i privremenog plana gospodarenja lovištem.

Godišnji plan gospodarenja lovištem se radi za lovnu godinu, koja počinje 1. travnja tekuće godine i traje do 31. ožujka iduće godine i zasniva se na odredbama osnove i podacima proljetnog prebrojavanja divljači.

Privremeni godišnji plan gospodarenja lovištem zasniva se na podacima utvrđenog proljetnog brojnoga stanja divljači, pri čemu izostaju podatci i odredbe lovne osnove zbog čega je privremenog karaktera.

Članak 70.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

SUMARNI PRIKAZ PLANA IZVRŠENIA PLANA IZLUČIVANIA

L60 - 9

LIVNA GODINA		DODATA STRUKTURA													
		MAGAZINARI		POSREDOVANJE		MAGAZINARI		POSREDOVANJE		MAGAZINARI		POSREDOVANJE		MAGAZINARI	
		M	Z	M	Z	M	Z	M	Z	M	Z	M	Z	M	Z
		gibni posrevo													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.04 31.03	PLANIRANO														
	OSTVARENO														
1.04 31.03	PLANIRANO														
	OSTVARENO														
1.04 31.03	PLANIRANO														
	OSTVARENO														
1.04 31.03	PLANIRANO														
	OSTVARENO														
1.04 31.03	PLANIRANO														
	OSTVARENO														
1.04 31.03	PLANIRANO														
	OSTVARENO														
1.04 31.03	PLANIRANO														
	OSTVARENO														
1.04 31.03	PLANIRANO														
	OSTVARENO														

SUMARNI PRIKAZ PLANA IZVRŠENIA PLANA IZLUČIVANIA

L60 - 10

LIVNA GODINA		DODATA STRUKTURA							
		MAGAZINARI				POSREDOVANJE			
		M	Z	M	Z	M	Z	M	Z
		gibni posrevo							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.04 31.03	PLANIRANO								
	OSTVARENO								
1.04 31.03	PLANIRANO								
	OSTVARENO								
1.04 31.03	PLANIRANO								
	OSTVARENO								
1.04 31.03	PLANIRANO								
	OSTVARENO								
1.04 31.03	PLANIRANO								
	OSTVARENO								
1.04 31.03	PLANIRANO								
	OSTVARENO								
1.04 31.03	PLANIRANO								
	OSTVARENO								

LOO - II

OŠEVNIKA LONARŠKOPOSREDOVALNO LONARŠKOŠKO OŠEVNIKA								
VISTA OŠEVNIKA	KURSI OŠEVNIKA	LOKACIJA	OSTRINA OŠEVNIKA	OSTRINA OŠEVNIKA	IMENOVANJE OŠEVNIKA	PRIMARNA OŠEVNIKA		
1	2	3	4	5	6	7	8	9

PUK - I

TRAJNA POKRITVA						
NAZIV POKRITVE	VISTA POKRITVE	KULTURA	ZEMELJOPISNO KAZNICE	HA		
1	2	3	4	5		
OPŠIŠKI OŠEVNIKA OŠEVNIKA	BUNDE	ORŠEŠKI	ORŠEŠKI	1		
		ORŠEŠKI	ORŠEŠKI	1		
		ORŠEŠKI	ORŠEŠKI	1		
	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1	
			VITNOŠKI	VITNOŠKI	1	
			VITNOŠKI	VITNOŠKI	1	
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
			VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
			VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
			VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
			VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
			VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1	
			VITNOŠKI	VITNOŠKI	1	
			VITNOŠKI	VITNOŠKI	1	
VITNOŠKI			VITNOŠKI	1		
VITNOŠKI			VITNOŠKI	1		
VITNOŠKI			VITNOŠKI	1		
VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1		
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	1		
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	1		
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	1		
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	1		

	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	VITNOŠKI	1
		VITNOŠKI	VITNOŠKI	1

PUK - 2

SMERNE BUDUŠOŠEVNIKA	
VISTA OŠEVNIKA	
NAZIV OŠEVNIKA	
CELLOŠEVNIKA	
TRAJNA POKRITVA	
OSTRINA POKRITVE (m ²)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	
OSTRINA POKRITVE (ha)	

Letna godina (mesec): 1. trijeva ..... g - 31. ožujka ..... g.

PUD - 5

PRIBRANA DOKUMENTACIJA											
LOVNA GODINA	IZLAZAK IZ BRANJE (kg)					PROJEKCIJA BRANJE (kg)					NAPOJNA MREŽA
	VRSTA BRANJE	PLANSKI RANO	OSTVAŘENÍ	OSTIPIANÍ	OSTIPIANÍ	VRSTA BRANJE	PLANSKI RANO	OSTVAŘENÍ	OSTIPIANÍ	OSTIPIANÍ	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.04. / 1.05.											

PUD - 6

TRHVAČKO-UMIŠEŠKI I PRATCI OBJEKTI											
LOVNA GODINA	LOVNOGOSPODARSKI I LOVNOTRŽIVAČKI OBJEKTI										NAPOJNA MREŽA
	VRSTA OBJEKTA	JEDINICA MERE	ODRABNJA			ODRABNJA					
			PLANSKI RANO	OSTVAŘENÍ	OSTIPIANÍ	PLANSKI RANO	OSTVAŘENÍ	OSTIPIANÍ	OSTIPIANÍ		
										+	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.04. / 1.05.											

PUD - 7

ZARITA DOKUMENTACIJA							
LOVNA GODINA	ZARITNE MREŽE						NAPOJNA MREŽA
	VRSTA ZARITE	JEDINICA MERE	PLANSKI RANO	OSTVAŘENÍ	OSTIPIANÍ		
					+	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.04. / 1.05.							

PUD - 8

MREŽE ZA ODRABNJA ZA (opisno u tablici dolje)						
LOVNA GODINA	MREŽA	VRSTA MREŽE	PLANSKI RANO	OSTVAŘENÍ	OSTIPIANÍ	OSTIPIANÍ
1.04. / 1.05.	PLANSKI	STALNE - ODRABNJA				
		PROJEKCIJA				
1.04. / 1.05.	OSTIPIANJE	STALNE - ODRABNJA				
		PROJEKCIJA				
1.04. / 1.05.	PLANSKI	STALNE - ODRABNJA				
		PROJEKCIJA				
1.04. / 1.05.	OSTIPIANJE	STALNE - ODRABNJA				
		PROJEKCIJA				
1.04. / 1.05.	PLANSKI	STALNE - ODRABNJA				
		PROJEKCIJA				
1.04. / 1.05.	OSTIPIANJE	STALNE - ODRABNJA				
		PROJEKCIJA				
1.04. / 1.05.	PLANSKI	STALNE - ODRABNJA				
		PROJEKCIJA				
1.04. / 1.05.	OSTIPIANJE	STALNE - ODRABNJA				
		PROJEKCIJA				

LOVNA HRANA	POSJEDIOCI UGOVORNIH OSOBA				VRŠENJE MESTU I MESTU LOVA	POSJEDIOCI LOVCA	RAZLOG ZA OSJAVANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (M/B)	DOB (god.)	VIŠINA (cm)			
1	2	3	4	5	6	7	8
I. IM ...							
II. IM ...							

STRUČNE PODLOGE ZA BONITERANJE I UTVRĐIVANJE LOVNO-PRODUKTIVNE POVRŠINE U LOVISTIMA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I. UVOD

Stručne podloge za utvrđivanje lovno-produktivnosti površina (u daljnjem tekstu: LPP) i boniteta metoda (u daljnjem tekstu: bonitet) u lovistima Federacije predstavljaju polaznu osnovu za određivanje okvira gospodarenja (gospodarski načinom vrstama divljači).

Ujedinjavanje lovstva kod određivanja LPP-a i boniteta prvi je korak u realiziranju vanjske gospodarenja lovistima i divljači u određenoj ekološkoj zoni, skladnih ili skladnih vanjskih uvjeta u kojima obitava divljač, a kojim se gospodari u lovistima i na prirodnim mjestima.

Iako dugogodišnja praksa lovskog gospodarstva predstavlja osnovu za okvirnu ovu Stručne podloge, za njihovo oblikovanje i sadržaj korištena je ova dostupnija nauka i stručna literatura, koje obuhvataju ovu tematiku.

Od strane literature korištena je literatura zemalja koja imaju dugogodišnja iskustva i sličan pristup gospodarenju lovistima i divljači, poput Mađarske, Češke, Slovačke, Hrvatske i Poljske.

S obzirom na veliku raznolikost stanišnih uvjeta u Federaciji, način je podjeliti površine na nekoliko zona, odnosno tipova lovista.

Razvrstavanje lovista po tipovima najvažnije je kriterijum u određivanju vrste, veličine, klasi i vegetacije, te su stoga lovista podjeljena na:

- nišina do 200 mrv,
- nišina 200 - 300 mrv,
- gornja < 300 mrv,
- međerazinska (uključujući submediteransku i submediteransku zonu),
- submediteransku zonu (uključujući submediteransku i submediteransku zonu),
- submediteransku zonu (uključujući submediteransku i submediteransku zonu),
- Uvjetima svih podjela posebno je, posebno kod utvrđivanja boniteta i kapaciteta lovista, uzeti u obzir još neke dodatne ali vrlo važne čimbenike koji imaju iznatan utjecaj na divljač i lovno gospodarstvo, pa se posebno tip lovista dijeli na:
  - lovista bez popliva (populacija divljači 40 % površine lovista pod utjecajem popliva (lovista u otvorenom i lovista u kojima su popliva (popliva) posebno zastupljena sa više od 40 %)
  - U budžetu, godišnjem i međugodišnjem lovistima treba razlikovati lovista odnosno podjela u kojima obitava lovna divljač (ovak ili međugodišnji od lovista u kojima ih nema)
  - U podjelu gdje obitava lovna divljač (ovak ili međugodišnji od lovista u kojima ih nema) odnosno površine je utrađeno vrijeme godine.
- Način na ovom stručnom podlogom koji uključuje lov divljači i predatora, oblike određiti optimalni broj predatora na određenoj površini kako bi osigurali potpuno gospodarstvo s divljači, ali i optimalni predatora u optimalnom broju i vrstama.
- S obzirom na dosadašnja iskustva sa stručnom podlogom iz prošle godine, raznih izvora, gdje se za pojedine vrste divljači propisani predloženi kapaciteti (predloženi brojevi) kao i neki koeficijenti površina, ovim Stručnom podlogom propisani su dodatni koeficijenti i koeficijenti površina koji su prilagođeniji našim stanišnim uvjetima. Tako bi se u određenoj ekološkoj zoni (gospodarenja) uključili se relevantni ekološki uvjeti, stanišni uvjeti i zakonski propisani ekološki uvjeti, utjecaj divljači na stanište, stvaranje hranjivosti).

POJMOVNIK

Pojmovnik je priložen u skladu sa Zakonom o lovstvu (Službeni glasnik Federacije BiH, broj 4/00) i ova Stručne podloge imaju sljedeća značenja:

1. Divljač - zakonom određene životinjske vrste koje slobodno žive u prirodi, na preostanim namijenjenim za lov ili istraživači uvjeti i razmnožavanje u svim lovima i lovistima.
2. Fizičko-osoba - osoba koja je registrirana za obavljanje lova (lovnik).
3. Koristnik zemljišta - vlasnik ili posebnik zemljišta na kojem je ustanovljeno lovstvo.
4. Loviste - određene površine zemljišta koje su zakonom prirodnim uvjetima i lovni postoje - ekološki i drugi uvjeti za lov, lovna i lovna divljač i lovna divljač.

5. Obvezno lovište - lovište u kojem je omogućena sezonska dnevna i sezonska migracija divljači.
6. Ogručeno lovište - lovište ogručane površine od 1.000 ha, ogručeno prirodnom (visoki vodostaji, velike vodne površine, more i sl.) ili umjetnom (ogradi, gradivnici i sl. uređaji) preprekama koje sprječavaju ili znatno smanjuju mogućnost da tu površinu napusti divljač koja se u njemu uzgaja, štiti i lovi.
7. Uzgajniše divljači - lovište površine veće od 100 ha, a manje od 2.000 ha vlastitog namjena, ogručeno ogručom ili drugim gradivnicima ili prirodnom preprekama koje sprječavaju da se može napustiti tu površinu divljač koja se u njemu proizvodi za razmnožavanje i lov.
8. Lovnogospodarska osnova - planirani akt kojim se detaljno uređuje gospodarenje određenoj divljači i lovištima za određeno razdoblje u skladu s mogućnostima staništa te brojnosti i stanjem populacije divljači koja se uzgaja i proizvodi u određenoj vrsti.
9. Program uzgaja divljači - planirani i gospodarski akt kojim se uređuje uzgaj, zaštita i korištenje divljači u uzgajalištima.
10. Program zaštite divljači - planirani akt temeljem kojeg se divljač štiti na posvećenim zemljišta na kojem se lovište ne uzgaja odnosno.
11. Uzgajno područje - diovan prostor određene vrste krunne divljači na kojem postoji optimalne stanje i drugi uvjeti potrebni za održavanje gospodarenje populacijom.
12. Namještina namještan, bez obzira na veličinu, gdje je stupanj logorodnosti prostora takav da omogućava prirodnu migraciju krunne divljači.
13. Lovac - osoba koja ima poljevanj lovački list i obavlja osnovne zadatke lova: uzgaj, zaštita, lov i korištenje divljači u uzgajništvu i lovstvu te podizanje lovačkih obilježja i lovki.
14. Lovna godina - razdoblje od 1. travnja kalendarske godine do 31. ožujka naredne godine.
15. Lovna jedinica - 100 ha lovogospodarske površine za pojednu vrstu divljači.

2. UVJEDAVANJE LOVNOPRODUKTIVNIH POKRIVENA

Utvrđivanje LPP-a je prvi korak pri određivanju gospodarskog kapaciteta lovišta.

Pri tome se utvrđuje za koje vrste divljači postoje osnovni uvjeti za njeno obitavanje i razmnožavanje te koje površine lovišta pružaju potrebne uvjete za postojanje gospodarske određene vrste divljači.

Utvrđivanje LPP-a provodi se posebno za svaku gospodarski značajnu vrstu divljači. LPP se određuje jednom u 10 godina, odnosno tijekom uzade lovogospodarske osnove i programa uzgaja divljači, osim ako je došlo do značajnih promjena površine lovišta LPP se utvrđuje i kod novizgaja lovogospodarske osnove i programa uzgaja divljači.

Stoga je posebno dobro utvrditi i uključiti svimov stanja istoga površine (karakter lovišta), odnosno utvrditi svimov zapučenost pojedinih kultura (obrazac LGO-1), a ne na temelju kantastatskih podataka, pogotovo ako su manji.

O stvarnoj strukturi, njihovom udjelu i rasporedu u lovištu (oblikovanj vegetacije) ovise njihove stanište u LPP-a za pojednu vrstu divljači.

Agencijom, svimov zapučenost pojedinih kultura datim je iskazati izračun lovogospodarske osnove, odnosno programa uzgaja divljači.

Tablica za izračunavanje LPP-a

Vrsta divljači	Kultura zemljišta (% udio u LPP)				Vodni, bare, otoci
	Šuma i šumsko zemljište	Poljoprivredne površine			
		Oronost	Šumski	Pasijaci	
Šumski medvjed	- 00	- 30	- 20	- 50	
Šumski obični	- 80	- 30	- 50	- 70	- 20
Šumski lapin	- 50	- 20	- 60	- 80	
Sveta obična	- 80	- 80	- 80	- 80	
Vrsta divlja	- 90	- 5	- 20	- 30	- 20
Divočica	- 50			- 80	
Mušva	- 70	- 10	- 80	- 80	
Čov obični	- 40	- 80	- 60	- 40	

Šuma	- 10	- 30	- 20	- 20	
Poljorak		- 40	- 70	- 30	
Šumsko krasovjeće	- 20	- 30	- 80	- 40	
Šumski divlja	Obilježavanje za jednu tipu i veličinu vodnih površina (vodi u priljevu)				

Agencijom, Zapučenost poljoprivredne površine stavilo stavilo grupirani i dječom bojevanj se

kao šuma i šumsko zemljište kod utvrđivanja LPP-a i boniteta.

Kod izračuna LPP-a za krunne divljači ne uzimaju se sastojci 1. dobrog razreda do starijih 30 godina (ovim za divljač starija) te sastojci 2. i 3. razreda.

3. ODREĐIVANJE BONITETNIH RAZREDA

Određivanje boniteta, odnosno vrijednosti ili kvalitete lovišta za određenu vrstu divljači podrazijeva vrste značajna stručna ocjena ojavta koja lovište pruža pojednu vrstu divljači u kojoj u najvećoj mjeri ovise kapacitet lovišta.

Bonitet se stano LPP, a običnom sta to da divljač na njemu ima sve potrebne uvjete za obitavanje i razmnožavanje, odnosno zadovoljava sve osnovne elemente koji se utječu u ocjenjivanj kod bonitiranja.

Bonitiranje se provodi zasebno za svaku pojednu gospodarski značajnu vrstu divljači, koja obično u lovištima se želi uzgajati i proizvoditi u vrijeme proizvodnog uzgaja.

Dodatno je pružiti i stručni rad koji se odnosi na dva pristupa (metode) bonitiranja.

Pri jednom se bonitiranje vrši za krunne divljači a po drugome za svaku divljači.

Kod bonitiranja za krunne divljači postoji također vrste načina određivanja boniteta poput 1. Bona, koji je za jednu bonitetnu razreda vezano za nadmorska visinu određene stanište vegetacije) od kojih se najviše koristi način određivanja boniteta na temelju osnovnih razredova lovišta.

1. vrst. Stručnoj poslovi priprema se klasifikacija metoda a kojeg se ocjenjuje osnovni faktori lovišta te se nakon toga pravi određenoj rasporedu obilježja bonitetni razred.

Kod krunne divljači posebno je uključiti bonitetne razreda na šumov područjima ili stani, kako bi se upotrijebilo gospodarstvo i populacijom krunne divljači na većim prostorima zbog većeg razlijanja dnevna i sezonske migracije.

S obzirom na to da su pojedine ocjene i rasporedu bodova različiti za svaku pojednu vrstu krunne divljači, prilaga su tablice s okvirnim ocjenama i rasporedu bodova za pojednu bonitetni razred.

Kod običnom se određena 3 bonitetna razreda, a kod ostale krunne divljači (ovim vrstiv jela) 4 razreda.

Dotiranjne za kraspa dvljač - raspa bodova za pojedine čimbenike

Vrsta dvljača	Osnovni čimbenici kvaliteta				
	Humus i voda	Vegetacija	Mli u lovitima	Te	Opća prikladnost
Julu obična	25	20	20	15	20
	17	15	12	14	-
	12	10	8	10	-
	9	7	8	8	8
Julu kopata	20	20	25	15	20
	15	15	-	14	-
	10	10	-	10	-
	6	7	10	8	9
Sasa obična	25	20	20	15	20
	18	15	10	12	-
	12	10	6	10	-
	8	7	8	8	11
Svija dvljač	25	20	20	15	20
	17	15	12	14	-
	12	10	8	10	-
	9	7	8	8	8
Dvokosa	20	15	20	5	20
	15	11	11	5	-
	9	8	5	5	5
Maškar	25	20	20	15	20
	20	15	-	-	-
	10	10	-	-	-
	8	6	8	8	10

Dotiranjne raspa

Vrsta dvljača	Raspa bodova po temeljnim razredima			
	I	II	III	IV
Julu obična	> 75	61 - 75	51 - 60	40 - 50
Julu kopata	> 75	61 - 75	51 - 60	40 - 50
Sasa obična	> 75	61 - 75	51 - 60	40 - 50
Svija obična	> 75	61 - 75	51 - 60	40 - 50
Dvokosa	> 63	46 - 63	30 - 45	
Maškar	> 75	61 - 75	51 - 60	40 - 50

Dotiranjne za sasa dvljač - raspa bodova za pojedine čimbenike

Osnovni čimbenici kvaliteta	Općeniti osnovni čimbenici	Koeficijent vrijednosti	Zbir bodova
Kvaliteta tla	1 - 5	4	4 - 20
Humus i voda	1 - 5	5	5 - 25
Vegetacija	1 - 5	4	4 - 20
Mli u lovitima	1 - 5	2	2 - 10
Koeficijent	1 - 5	1	1 - 5
Klasifikacija	1 - 5	2	2 - 10
Prikladnost kvaliteta	1 - 5	2	2 - 10

Ukupni zbir bodova 20 - 100

Dotiranjne raspa

Raspa bodova po temeljnim razredima				
I	II	III	IV	V
80 - 100	60 - 84	52 - 64	37 - 52	30 - 34

4. ODREĐIVANJE KAPACITETA I PRIRASTA
4.1. ODREĐIVANJE KAPACITETA I PRIRASTA U OTVORENIM LOVITIMA

Tablica MF-a i prirasta za kraspa dvljač

		Dotiranjne								
		I		II		III		IV		
		MF	PK	MF	PK	MF	PK	MF	PK	
Iz Akcijskog plana										
Maškar	Sisačko	Biz poplata	5 - 8	0,8	3 - 4	0,7	2	0,6	1	0,6
		Poplata	3 - 4	0,6	2 - 4	0,5	2	0,4	1	0,4
	Brdsko	Biz kr. produbina	5 - 8	0,7	3 - 4	0,6	2	0,6	1	0,6
		Kraspa produbina	4 - 6	0,6	2 - 4	0,5	2	0,4	1	0,4
Sasa obična	Sisačko	Biz poplata	10 - 16	1,0	8 - 10	0,9	4 - 7	0,8	2 - 4	0,6
		Poplata	6 - 8	0,7	4 - 6	0,6	3 - 4	0,5	1 - 3	0,3
	Brdsko	Biz kr. produbina	8 - 10	0,8	6 - 8	0,7	4 - 6	0,6	2 - 4	0,5
		Kraspa produbina	6 - 8	0,6	4 - 6	0,5	3 - 4	0,4	1 - 3	0,4
Gorski	Kraspa produbina			3 - 5	0,5	2 - 3	0,4	1 - 2	0,4	

Vrsta divljači	Tip lovišta	Bontet	I				II				III				IV			
			M	PR	M	PR	M	PR	M	PR	M	PR	M	PR	M	PR		
Mediteransko	Bez kr. prodatora		4-6	0,7	3-4	0,6	1-3	0,8	4-6	0,7	3-4	0,6	1-3	0,8				
			3-5	0,3	2-3	0,4	1-2	0,4	1-2	0,4	1-2	0,4	1-2	0,4				
Naravno	Bez pojasa		2-4	3,0	2-3	2,5	1-2	2,0	0,5	1,5								
			2-4	2,5	2-3	2,0	1-2	1,0	0,5	1,0								
Svinje divljač	Bez kr. prodatora		2-4	3,0	2-3	2,5	1-2	2,0	0,5	1,5								
			2-3	1,5	1-2	1,5	0,5-1,5	1,0	0,5	1,0								
	Gorsko						0,5-1,5	1,0	0,5	0,5								
							1-3	3,0	0,5-1,5	2,0	0,5	1,5						
Mediteransko	Bez kr. prodatora						1-2	1,5	0,5-1,5	1,0	0,5	0,7						
							4-8	1,0	4-5	0,8	2-3	0,6	1-2	0,5				
Istočno	Bez pojasa		5-7	0,8	3-4	0,7	2-3	0,6	1-2	0,5								
			4-6	0,8	3-4	0,7	2-3	0,6	1-2	0,5								
Naravno	Bez pojasa		4-8	0,8	3-4	0,7	2-3	0,6	1-2	0,5								
			4-8	0,8	3-4	0,7	2-3	0,6	1-2	0,5								
Mediteransko	Bez kr. prodatora		4-8	0,8	3-4	0,7	2-3	0,6	1-2	0,5								
			4-8	0,8	3-4	0,7	2-3	0,6	1-2	0,5								
Divočina	Stariša divljači	Krupni prodatori	10-12	0,7	7-9	0,6	4-6	0,5	1-2	0,4								

Tablica MF-a i prisuta za svinje divljač

Vrsta divljači	Tip lovišta	Bontet		I		II		III		IV		V	
		M	PR	M	PR	M	PR	M	PR	M	PR		
Zec obični	Naravno	38	9	13	7	12	3	9	4	6	2		
		15	7	12	3	8	4	6	2	3	3		
Zec obični	Bez pojasa	38	30	15	7	8	6	6	2	2	1		
		4-20	20	3-15	15	2-10	10	2-8	8	1-4	4		
Zec obični	Bez pojasa	38	30	15	7	8	6	6	2	2	1		
		4-20	20	3-15	15	2-10	10	2-8	8	1-4	4		
Tulja divljači	Naravno	24	24	18	18	14	10	10	7	6	4		
		14	14	10	7	6	4						
Tulja divljači	Bez pojasa	18	18	14	10	10	7	6	4				
Jarebec kamajlija	Naravno												
		Bez pojasa											
Jarebec kamajlija	Mediteransko		14	10	10	7	6	4	4	2			
		Naravno	20	30	16	12	12	10	8	6	4	2	
Paspalica - optina	Bez pojasa												
		Mediteransko											
Pati divljač - optina	Naravno												
		Bez pojasa											
Mediteransko													
	Crna lisica - optina	Naravno											
Bez pojasa													
	Mediteransko												

Napomena:

- U tablicama MF-a i prisuta divljači prikazane su broj divljači na 100 ha (jedna lovna jedinica)
- U lovištima ustanovljenim na osnovu (mediteransko) tipu ne podrazijeva se veći divljač svinja
- Kod gospodarenja sa svim konkurentima vrsta na istom posivljanu potrebno je uzeti u obzir faktor supstitucije.

UTVRĐIVANJE STANIŠTA DIVLJIH PATAKA

Obrascunavanje I.PP-a

1. Svi veliki vodotoci rijeke lišnje prate 6 m sa obala prirodne i obrade radijenog vijen od 1 m, prema bitovima ili obilazne kamažari se dijele u staništa najmanje 30 m obrade prirodne
2. Svi kanali u kojima ima vode tijekom proljeća i ljeta a proljeće kroz stana ili preko kamajlija ili polupovrnodnog zemljišta, ako su im obale obrade radijenog koje omogućuju gnojenje patuka te od gnojeva raba kamajlija ima najmanje 2 m nepropusnog zemljišta obilaznog prirodne radijenog koje se ne obrade koje omogućuju gnojenje.
3. Svi neregularni vodotoci u kojima ima vode tijekom cijele godine, koji su širi od 1 m, čije obale su obrade radijenog radijenog i omogućuju gnojenje patuka.
4. Površine jezera i ribnjaka obrade radijenog radijenog se pripadajućim obilazima u širini od 30 m u kojima ako postoje izvori ili gnojionici.
5. Bontet se čisto vodone provlači na teritorij kamajlija jezera i vodotoka označavaju razine voda. Postojeći otaci bontetaju se kao obale.
6. Dure i močvare se površine na kojima kralj voda krajem zime, tijekom proljeća i ljeta, obale močvarnim biljem vijen preko 1 m površine veće od 0,5 ha ako su istim površinama postoje izvori za gnojenje patuka.
7. Sume i namaka zemljišta na kojima tijekom proljeća i ljeta kralj voda a biljno radije omogućuju gnojenje i vodone radijenog.
8. Narodne površine mogu se bontetati samo pod uvjetom da je vrijeme gnojenja (obilaznog obilaznog, skupljača i bonteta, kojega bonteta, brze i sl.)

Tablica MF-a i prisuta za divlje patke

Na površinama pod kr. orogje bontetaju	Širina površine	Bontet gnojilaca	Prisuta po gnojilaca	Napomena
1-	1 km	4	23 tjana	Ako su u postaju preo gnojilaca
2-13	1 km	6-8	23 tjana	gnojilaca prisutni su manje od 90%
4-	1 km	4-5	23 tjana	
5-16	1 km	6-4	23 tjana	

Pod jedinstvenom površine kod svih vodotoka vode broj 1 i područja jezera se samo jedna strana obale. Broj patova patuka koje gnojilaca otvrdje se upitavaju u proljeće na jantarnju i radijenog obilaznog patuka na vodone površine ili na prelazu na na drugi pogodan način. Ukoliko su istim površinama gnojilaca i crna lisica, broj gnojilaca u različitim finisama najmanje se za 50 %.

UTVRĐIVANJE STANIŠTA CRNE LISICE (Patka crna L.)

Sve površine navedene u točkama 4. i 5. Upotrebom za bontetanje divlje patke koje su mogu bontetati za divlje patke, mogu se bontetati i za crna lisica, na isti način i pod istim uvjetima. MF i prisuta otvrdje se prema tablici MF-a i prisuta za divlje patke. SLIČKE (Scolopax sp.) - a obično su sa ove vrste divljači govoremo obilaznog u našim lovištima Gornjaci i proljeće proljeće mogu se loviti uz organiziranje obilaznog do 3 Mjansa lovišta, obično da skupni obilazni se preko 3 tjana 100 ha površine lovišta obilaznog do razmjere vegetacije. PROPLEČA PUČPURA (Coturnix coturnix L.) - Proljeće proljeće proljeća (koji su se gnojilaca) može se loviti uz organiziranje obilaznog do 10 Mjansa lovišta, obično do 10 % otvrdnog brojanog otvrdje koje obilaznog lovišta.

4.2. ODREĐIVANJE KAPACITETA I PRISTATA U OGRADNIM DIOLOVIMA LOVIŠTA I UZGAJALŠTIMA

Tablica kapaciteta i pristata za krapne divljači

Vrsta divljači	Maksimalni broj		Čisto i neprirodno lovanje u lovnim područjima (uključujući i divljač)				Maksimalni broj divljači u divljači				Maksimalni broj divljači u divljači			
	MP	PK	MP	PK	MP	PK	MP	PK	MP	PK	MP	PK	MP	PK
Ukupno			30/35	0/0	10/10	0/0	40/15	0/0						
Čista divljač	80	0/0	80	0/0	25	0/0	20	0/0	10	0/0	10	0/0	10/10	0/0
Čista divljač	50	0/0	50	0/0	20/20	0/0	15/10	0/0	10/10	0/0	10/10	0/0		
Čista divljač	80	0/0	80/35	0/0	20/20	0/0	15/10	0/0	10/10	0/0	10/10	0/0		

Napomena:

- U tablicama MP-a i pristata divljači prikazan je broj divljači na 100 ha (jedna lova jedinica)

- Ukupno se utječe više vrsta divljači koja koriste ista prihranbena baza, ukupan MP ne smije biti veći od najvećeg MP jedne od tih vrsta.

- Za opredmet dio lovišta i uzgajališta krapne divljači treba planirati aktivno stanje starije od 12. dobnog razreda do 2/3 oplođenja.

5. BILOŠKI MINIMUM

Ukupno je brojnost neke vrste divljači na mjestu biološkog minimuma, obično se ne dalje održavanje te vrste u lovištu, bez obzira da li je lovna ili zaštićena ili uzgajalište. Kod gospodarskih vrsta divljači biološki minimum je brojnost koja osigurava 50% prirodnog nataliteta.

Kod ostalih vrsta divljači biološki minimum je najmanji broj jedinki neke vrste na 1.000 ha koji omogućava oporavak vrste u najmanje petoljetnom razdoblju.

Tablica biološkog minimuma za ostale vrste divljači

Vrsta divljači	Biološki minimum
Korvus	7
Kana bijela	4
Kana zrnica	4
Lasica crna	5
Pačva velika	50
Kana divlja	50
Lasica	1
Čigulj	1
Vrba	2
Mazga	4
Vrba crna	5
Vrba bijela	5
Čigulj (gospodarska)	5
Šćuka	3
Sojka krakova	10

6. DODATNA OBJAŠNJENJA

Uvođenje LFP-a, lovišta, kapaciteta i biološkog pristata određuje se za glavne – gospodarske i zaštićene vrste divljači.

Ostale vrste divljači koje su prisutne u lovištu evidentiraju se, prati im se brojnost i pristat, koje se u skladu sa stanjem populacije, odnosno prema Planu gospodarenja uzgojnim područjem i za njih se u okviru i programa utvrđuje stvarna brojnost, MP, P, GK, način lova, mjere zaštite, te se planira razvoj lova (LGO-7b, LGO-7c, PL-21-8) i evidentiraju prema propisanim tablicama (LGO-8, PL-21-9).

Ove vrste u lovištu obogaćuju lovište, daju veći biološki različitost, obogaćuju ulovak lova ali ne sudjeluju značajno u održavanju lova.

Ograničenje u ulovaku ovih vrsta postigano je biološkim minimumom.